

Slotwoord Dries van Agt, Cannabis Tribunaal, Dudok, Den Haag, 3 mei 2010:

Laat ik in het besef dat het slotwoord heel kort moet zijn, ja, bescheiden, beginnen met een bekentenis. Niet de enige van dien aard die hier vandaag is gedaan, er is gelijkenis met eerdere hartroerselen die zijn geopenbaard. Ik heb nooit een stickie gerookt. En pas sinds ik vorig jaar, in oktober, verblijd werd met de toekenning van de Cannabisprijs 2009, kreeg ik zo'n ding, dat ik pas na verloop van tijd begreep een stickie te zijn, op mijn tafel. En ik heb inderdaad tot het eind van de sessie toen gedacht dat het een nieuw type sigaar zou wezen.

Hoe dan ook, belangrijker dan dat ik nooit stickies heb gerookt, is dat dit een probleem is dat vandaag bij lange na niet aan zijn oplossing is gekomen. In ieder geval zeker niet aan enige eensgezindheid, enige eenheid van opvatting. Al zijn er hier en daar ongetwijfeld bruggen zichtbaar geworden, die geslagen zouden kunnen worden. Wat betreft de vraag van de voorzitter, die helemaal niet aan mij gesteld is, waarvoor dank dat u het niet deed, ik zal er toch een antwoord op geven: het is voor mij een evidentie dat dit, ongeacht de te verwachten uitkomst en ongeacht de coalitie die na 9 juni zal proberen een nieuwe regering te vormen, een vrije kwestie zou behoren te zijn in het parlement.

Maar er is natuurlijk nog wel iets meer te zeggen. Oh ja, nou weet ik de woorden weer waarnaar ik zoëven zocht en dat is dat ik in zeker opzicht de meest gefrustreerde mens in deze zaal ben vandaag. Want zoals vermeld: ik was minister van justitie in 1976, toen de Opiumwet werd gewijzigd. Dat was een zwak vervolg op de interessante, belangwekkende rapporten die door de Commissie Baan en Werkgroep Louk Hulsman waren uitgebracht. Het gevolg was evenwel door politieke weerstand aanmerkelijker zwakker dan ik gehoopt had, dat het zou kunnen worden. En zo zijn we dus toen terecht gekomen in '76 op een wetgeving krachtens welke het bezit voor eigen gebruik, a fortiori het gebruik zelf, slechts een overtreding zou zijn. Het was een misdrijf, nota bene zeg, en het zou een overtreding worden. En dat is het sinds die tijd ook gebleven. De handel in cannabis zou blijven zoals die was en zeker de teelt.

Wat ik zeggen wil is dit: wat het vanaf '76 was, dat weet u allemaal wel. Maar nu de grote frustratie. Niet alleen van mij, van jullie allemaal: iedereen heeft toen begrepen -begrepen, het is duidelijk gezegd, in het parlement en ver daar buiten- dat dit natuurlijk een aanloop was, een begin, waarop een vervolg zou moeten komen. Welk dat vervolg ongeveer zou zijn, dat had nagenoeg iedereen wel begrepen. Dat vervolg heeft niet alleen decennia lang op zich laten wachten, tot op heden, maar nu zijn we bezig in een politiek waarin de zaak helemaal andersom aan het draaien is. De hele nogal rechtsachtige sfeer die op het ogenblik in en om het Binnenhof heerst en in de politieke partijen in het algemeen -ik doe een generaliserende uitspraak, ik neem ze allemaal even samen, want dat is ook minder pijnlijk- maar het totale beeld van het Binnenhof, politieke partijen van nu is *en tout* aanmerkelijk en onmiskenbaar rechtser van toon en strekking dan het in de jaren zeventig was. En ook na het kabinet Den Uyl dat was.

Dat nu verdriet mij zeer. Niet alleen omdat ik mijn gelijk naar het zich laat aanzien voor mijn overlijden niet meer zal krijgen. Ik ben immers in mijn tachtigste levensjaar nu. Maar ook omdat het voor het land zoveel beter zou zijn als ik dat gelijk wel kreeg. Nou moeten we niet in somberheid vervallen, dat is nou ook niet de bedoeling. Laat ik nog een paar notities erbij maken.

Ik ga dus niet betogen, zomin als mijn vriend Gerd Leers of enige andere geestverwant die tot de sprekers behoort heeft -allevier prachtige sprekers, hulde aan de organisatie, waar zitten ze? En nu ik toch aan het huldigen ben: hulde aan de politiciers die -voor sommigen geldt dat nog sterker dan voor anderen- zich bloot stelden, zo wisten zij tevoren, aan heftige commentaren vanuit juist deze samenkomst. Hulde dus. En een hulde ook aan Frans Weisglas, voormalig voorzitter van de Tweede Kamer, wat mij betreft had hij dat nog altijd moeten zijn.

Nou komen er dan een paar inhoudelijke opmerkingen. Laat ik eerst iets zeggen over het verdrag. Dat is een van de belangrijkste dingen die hier gezegd zijn. Het is eigenlijk van de gekke mag je wel zeggen, dat wij bijna allemaal tot voor kort hebben geslikt het argument en nooit hebben aangerand het boze argument dat het Enkelvoudig Verdrag ons zou beletten om. Dat nu is larie. En ik schaam mij er voor dat ik dat pas zo laat in het openbaar zeg. Het Enkelvoudig Verdrag laat -zo is intussen wel opgemerkt- niet geringe ruimte voor een eigen Nederlands beleid, afwijkend van hetgeen nu wordt gevoerd. Mijn achterkleinzoon in het ambt van hoogleraar strafrecht te Nijmegen, onze vriend Buruma, heeft betoogd dat er zelfs aanmerkelijke, aanzienlijke ruimte is binnen dat verdrag tot wijziging. Het is dus wederom tekort aan politieke moed of smoesachtigheid om alsmaar terug te verwijzen naar dat verdrag.

Ik ben het met mijn vriend Gerd Leers eens dat wij, gelet op het feit dat we dit als Nederland niet alleen -zeker niet op lange termijn- goed en naar behoren kunnen regelen, dat wij ons als de weerga naar Brussel zouden moeten wenden om daar bekeringswerk te verrichten in de Europese Unie. Een van de droeve dingen van de afgelopen decennieën is wel dat wij voor zover mij bekend -en ik stel mijzelf ook in staat van beschuldiging en degenen die na mij kwamen nog meer- geen enkel bekeringswerk hebben verricht op dit terrein. Er is nooit bij mijn beste weten ook maar enige poging gewaagd, door ministers of ambtenaren -parlementariërs zijn vooral toezichthouders, die mag ik dus niet zwaar in gebreke stellen- om een discussie hierover los te krijgen in de gremia die daarvoor bestaan. Nou dat wordt dan hoog tijd om eindelijk te doen. Temeer omdat, zoals we vandaag gehoord hebben, er in een aantal Europese landen reuring is, beweging. Spanje is genoemd, Portugal, Tsjechië én Californië en Seattle.

Ja, moeten we een regime instellen met of zonder pasjes? Ik zal daar nu geen uitspraak over doen. Oh, wat kost me dat een moeite om het niet te doen. Maar ik zal het niet doen. Al was het maar om een uitnodiging te krijgen voor volgend jaar. Nou ja, de rest is grosso modo wel duidelijk, hè. Zouden we, mede in het licht van het gegeven dat -het is een paar maal genoemd- cannabis laag, laag, laag op de lijst staat van gevaarlijke, te vermijden consumptieartikelen, laag op die lijst, terwijl artikelen veel hoger op die lijst nu vrij ongestoord door de markt gaan. Mede in het licht van dat feit, dat cannabis zo extra in de klem is gehouden al die tijd, zouden we het eindelijk moeten verlossen uit de klauwen van de strafwet, althans voor wat betreft handel ter aanlevering aan coffeeshops of andere nette instituten. En voor zover betreft teelt is dat zeker ook een onderwerp, niet zonder meer om weg te gooien, maar om dieper te overwegen hoe dat dan zou moeten met binnenland, buitenland.

Belangrijk is hierbij tevens dat onze zorg om de jongeren beter zou kunnen worden aangepakt. Het is razend moeilijk om georganiseerde voorlichting te geven over iets dat er eigenlijk helemaal niet mag zijn. En dat geldt natuurlijk idem voor kwaliteitscontrole.

Vrienden, ende desespereert niet! Aldus sprak Willem van Oranje naar mijn beste weten en zo moeten wij ook spreken. Want het moge even kil zijn, het seizoen is niet met ons, niet alleen buiten maar ook, als ik het hier allemaal hoor... Maar uiteindelijk zal het inzicht dat zoals wij het graag zien, met niet vergeten: de varianten binnen de kring, een aanmerkelijke wijziging van het huidige systeem onvermijdelijk zal blijken en dus zal gebeuren!